

צללים וצלליות

תערוכה חדשה באגף הנוער של מוזיאון ישראל
הפתיחה: 23 במאי, בשעה 6 בערב

צורתיו הלא צפויות של הצל והשתנותו אפופות המסתורין והקסם היוו אתגר לאמנים מתחומים שונים לעסוק בו ביצירתם. סביב הצללים והצלליות נולדו אינספור אגדות, משלים ופתגמים, שהצל קיים בהם כישות שטוב לחסות בצלה, או כישות מאיימת המתקשרת לרוע.

חווה ראוכר, מול השמש, 2006, אוסף האמנית

הצל והצללית ומקומם באמנות עכשווית עומדים במרכז התערוכה החדשה, שבה מוצגות יצירותיהם של 44 אמנים מהארץ ומהעולם, רובן מהמחצית השנייה של המאה ה-20 וכולן עוסקות בדרך זו או אחרת בצל ובצללית. ביניהם קארה וולקר, אמנית ידועה מאוד בעולם כיום, שירין נישט, והישראלים נורית דוד, רועי רוזן, מכיל היימן, צדוק בן דוד, דוד טרטקובר, אבישי אייל, ומישל קישקה. כן מוצגות יצירות מאת גוייא, דומייה, ופולה ריגו.

יצירות האמנות בתערוכה משולבות בכמה סביבות: סביבת היער, סביבת העיר וסביבה מדברית. המבקרים חווים בהן את הצל ואת הצללית באופנים מגוונים - הם מוזמנים ליצור בגופם צורות צל שונות, המונצחות וממשיכות לרצד על מסך, הם מוזמנים לטייל בסביבת "היער הקסום" שבו גופם מפעיל חיישנים, המפיקים צללים ודימויים של בעלי-חיים, הם מוזמנים לעבור אל סביבת המדבר, בה הם מטיילים ומזיזים את גלגל השמש, כך שצלליהם מתארכים ומתקצרים לפי שעות היום, הם מוזמנים ליצור תיאטרון צלליות, להנציח את צללית גופם בתנועה ולבחון את צללי היום עד רדת החשיכה.

הצל תלוי במקור של אור - שמש, ירח, מנורה, נר או פנס, בגוף שמסתיר חלקית את מקור האור, ובמשטח שהוא מוטל עליו. תנועות הגוף והתקרבותו או התרחקותו ממקור האור קובעים את גודל הצל, את צורתו ואת בהירותו.

הצל מלווה אותנו במהלך חיינו, ולעתים אנו מייחסים לו משמעויות ותכנים שונים, תרבותיים ורגשיים. הוא משמש נושא לפתגמים, לסיפורים

ולמטבעות לשון, ואלה מבטאים את פניו המנוגדים: מצד אחד הוא טוב ומגן כש"חוסים בצלו", ומצד אחר הוא רע ומאיים כשהוא "מטיל צל על" או "מעמיד בצל" או "נראה כמו צל".

הצללית, בניגוד לצל, אינה תלויה במקור של אור והיא איננה צלו של דבר כלשהו אלא בת דמותו או הצורה התאומה שלו, בלי פרטיו השונים, ובעיקר בלי הנפח שלו. הצללית נעזרת באפיוני צדודית (פרופיל), או בחלק האופייני של הדמות וכך מקלה עלינו את זיהויה.

התערוכה תימשך כשמונה חודשים.